

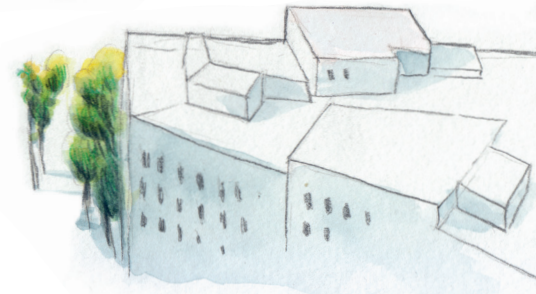
La Universitat de Barcelona dibuixada

Textos de Ramon Dilla Martí

Il·lustracions de Raúl Deamo

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

La Universitat de Barcelona dibuixada

La Universitat de Barcelona dibuixada

Textos de Ramon Dilla Martí
Il·lustracions de Raúl Deamo

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Índex

Pròleg	9
Prefaci	11
La fundació d'Alfons el Magnànim	13
L'Hospital de la Santa Creu	15
La Universitat de la Rambla dels Estudis.	17
La Universitat de Cervera	19
El Col·legi de Cirurgia	21
El convent del Carme	23
Edifici Històric. Façana davantera	24
Edifici Històric. Claustres	27
Edifici Històric. Paranimf	29
Edifici Històric. Jardí Ferran Soldevila.	31
Edifici Històric. Biblioteca de Lletres – Fons Antic	32
Edifici Històric. Mosaic de detalls	34
Facultat de Medicina i Ciències de la Salut del Campus Clínic	39
Pavellons Güell	41
Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	43
Residència Penyafort – Montserrat.	45
Facultat de Dret	47

Facultat d'Economia i Empresa	49
Facultat de Belles Arts	51
Facultat de Química	54
Facultat de Física	55
Facultat de Biologia	56
Facultat de Ciències de la Terra.	58
Parc Científic de Barcelona	60
Campus Bellvitge.	63
Campus Sants. Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals	65
Campus Mundet	66
Campus Mundet. Edifici de Llevant	68
Campus Mundet. Edifici de Migdia	70
Palau de les Heures.	73
Campus Raval. Facultats de Filosofia i de Geografia i Història.	75
Finca Agustí Pedro Pons.	76
Pavelló de la República	79
Pavelló Rosa.	81
Campus Torribera	83
Can Canela	84
Terra endins, mar enllà.	87
La Universidad de Barcelona dibujada	93
The University of Barcelona: An Illustrated History	111

Pròleg

Quan he llegit i «vist» l'obra de Ramon Dilla Martí i Raúl Deamo, amb un títol tan denotatiu, m'ha vingut al cap la frase estereotipada que «una imatge val més que mil paraules». Però tot seguit he recordat que, per poder refugiar-se en el poder de la imatge, cal emprar paraules que l'acabin de definir. No hi ha cap imatge per descriure el poder d'una imatge, només paraules. Per aquesta raó, el llibre que han creat és especialment emocionant. Han trobat l'equilibri perfecte entre la seducció literària i l'interès gràfic.

Relats breus, clars, concrets, que posen de manifest la nostra història en moments decisius i que donen al lector el context adequat per conèixer les nostres seus, els nostres campus, les nostres ubicacions i el teixit acadèmic que la Universitat de Barcelona representa en el mapa de la nostra ciutat i la rodalia. Com una manera subtil de connectar el coneixement amb el territori. Relats que ens porten a comprendre el que som i que, també, permeten esbrinar el que volem ser.

Per acabar de donar sentit al llibre, els dibuixos són una reproducció fefaent dels nostres símbols i espais. Els uns i els altres són re-

presentatiu de la nostra universitat, del nostre creixement, de la capacitat de posar la memòria en la retina dels lectors. Tota la comunitat de la Universitat de Barcelona té incorporat el record dels espais que viu, però som tan grans que inclús per a la nostra comunitat és difícil sentir els llocs com a propis. El que ens regala aquest llibre és una forma meravellosa de posar-nos els espais en primer pla.

Els aniversaris són per celebrar. Per gaudir del pas del temps, del que s'ha aconseguit. Per valorar el viatge fet i per pensar millor el viatge que encara manca per fer i que és interessant i emocionant. L'any del 575è aniversari de la Universitat de Barcelona té, en aquesta obra, un referent magnífic de compromís i d'estimació per la institució.

JOAN GUÀRDIA OLMOS
Rector
Universitat de Barcelona

Prefaci

Com es pot dibuixar i descriure la universitat? Amb quina tècnica i quins coneixements? En quin format? En plena efervescència d'imatges ultrarealistes generades per intel·ligència artificial, proposem una perspectiva visual humana i emocional. Una obra de dues persones curioses que estimen la Universitat de Barcelona i que plantegen una mirada subjectiva: un tàndem format per un dibuixant i un historiador de l'art.

Cadascun dels edificis i espais ha estat dibuixat *in situ*, durant el fred de l'hivern i la calor sufocant de l'estiu, patint el soroll del trànsit però gaudint també dels sons de la natura i de les persones que s'acostaven per contemplar-ne el procés amb interès. Dibuixar és observar, i el seu valor rau en la mirada atenta, capaç de captar l'espai, el moment, les sensacions... El dibuix interpreta la realitat: amaga alguns elements i en destaca d'altres, dona ritme i juga amb la composició, el color i la perspectiva. Les persones dibuixades no només afegeixen l'escala humana, sinó que també evoquen la comunitat universitària que cada dia travessa aquests espais, essencial per entendre millor les dimensions i les funcions de l'arquitectura. I així, traç a traç, pinzellada a pinzellada, el dibuix va prenent vida sobre el paper fins que decidim donar-lo per acabat.

Tots aquests dibuixos s'han fet en una llibreta apaïxada, de mides molt similars al llibre que teniu a les mans. Les creacions de la llibreta original han estat escanejades amb alta fidelitat, intentant captar les subtileses de l'aquarella i el llapis, però també l'inevitable canal que separa els dibuixos a doble pàgina i que potser podreu entreveure en algun moment. Els dibuixos es complementen amb fets, dades i curiositats sobre aquestes construccions, enquadrant-les en les seves èpoques i estils, així com dins de la història mateixa de la Universitat i de Barcelona.

La dimensió visual es completa amb la mirada de l'historiador, que segueix el fil de la trajectòria de la Universitat i situa cada edifici en el seu teixit històric, social i arquitectònic. En aquest diàleg subtil entre imatge i paraula, els dibuixos s'amplifiquen i revelen no sols l'origen i les transformacions dels espais, sinó també com la vida universitària ha anat modelant al llarg del temps el paisatge urbà. Així, el relat transcendeix el registre gràfic i esdevé una veritable eina de comprensió patrimonial: una síntesi que fa respirar la representació artística amb la història viva de la institució i que cada pàgina esdevingui un lloc on el passat i el present es reconeixen mútuament.

RAÚL DEAMO
RAMON DILLA MARTÍ

La fundació d'Alfons el Magnànim

Durant la baixa edat mitjana el Consell de Cent de Barcelona patrocina les anomenades *escoles majors*, on s'impartien cursos de gramàtica, filosofia, teologia, jurisprudència i medicina, les quals foren unificades l'any 1438 i tingueren diversos emplaçaments.

L'any 1450 els consellers de la ciutat sol·licitaren a Alfons el Magnànim la creació d'un estudi general com els que havien estat fundats a Lleida (1300), Perpinyà (1349) i Girona (1446), un privilegi que el monarca atorgà el 3 de setembre d'aquell mateix any. La concessió autoritzava el Consell de Cent a erigir una nova construcció per a l'estudi general quan ho considerés oportú, assumint els costos la ciutat, així com a crear uns estatuts de funcionament, que no arribaren fins l'any 1508.

L'Hospital de la Santa Creu

[Carrer de l'Hospital, núm. 56]

L'any 1398 el rei Martí l'Humà presentà la proposta per crear un estudi general a Barcelona, que fou rebutjada pel Consell de Cent de la ciutat. No obstant això, el 10 de gener de 1401 el monarca fundà un centre dedicat a l'ensenyament de la medicina al costat del nou Hospital de la Santa Creu, que començà a construir-se el 13 de febrer del mateix any. L'any 1407 el mestre d'obres Guillem Abiell inicià el claustre gòtic, però el creixement de la població afavorí l'ampliació constant de l'edifici al llarg dels segles.

L'Estudi de Medicina es fusionà amb la Universitat, amb seu a la Rambla, el 1565. En les dècades següents es van millorar els espais dedicats a la docència, entre els quals destacà l'amfiteatre anatòmic, inaugurat el 1675. En la configuració actual de l'edifici destaquen les escales monumentals, aixecades l'any 1585, així com la columna salomònica amb la creu situada al bell mig del pati i projectada el 1691 per Bernat Vilar, avui reconstruïda.

La Universitat de la Rambla dels Estudis

L'Estudi General es construí sota la direcció del mestre d'obres Tomàs Barsa entre 1536 i 1539 a la part alta de la Rambla, que encara manté el seu record. Era un edifici de dos pisos organitzat a l'entorn d'un claustre i un pati, que al llarg del segle XVII s'amplià amb noves dependències, com l'aula magna, la capella o una aula de lleis i cànons. A la façana hi destacava una imatge del patró sant Lluç, així com l'escut de l'emperador Carles, que l'any 1537 havia ratificat els privilegis fundacionals. Aquest escut presidia l'ingrés i encara es conserva a la galeria del Paraninfo de l'Edifici Històric. El 1600 l'establiment acollia gairebé mil estudiants.

El paper actiu dels estudiants en la defensa de Barcelona durant el setge de 1714 comportà la clausura de l'Estudi General després de la Guerra de Successió i el seu trasllat a Cervera. L'edifici va esdevenir caserna militar durant més d'un segle. Finalment, però, va ser enderrocat l'any 1843 amb l'obertura de la porta d'Isabel II a la muralla.